

ještě o veřejné notáře! Činnost notáře není jen formální — jak správně bylo vylučeno v článku Dra Čulíka.

Moderní doba směřuje k odbornictví a k individualizaci. Jako v jiných oborech, dochází a dojde i v právu k specializaci lidské činnosti, k dělbě práce, kterou nikdo nezadrží. Odstraní-li se instituce notářů, bude nutno specializovat soudce pro obor sporný a pro obor nesporný. Vždyť je přece dnes celá řada věcí, které vyřizují jen notáři a které docházejí k soudům úplně hotové. Dr. M. E. nemá ponětí, jak by rozpuštěním notářských úřadů soudní agenda vzrostla a jak by se problém komplikoval po stránce justiční, administrativní i finanční. Neríkám, že by notářství stálo na výši doby a že by nepotřebovalo pronikavých reforem.

Při té příležitosti nebude snad od místa poukázat na tuto nesrovnalost: Na Slovensku znamená pojem »notář« velmi mnoho a zároveň velmi málo. Kromě »státních veřejných notářů« rozeznáváme »notáře soudní« (= zapisovatele), pak »notáře a podnotáře obecní, krajské, hlavní«, kteří jsou při službě politické, jako v Čechách obecní tajemníci a mnozí z nich mají vzdělání velmi chatrné a charakter hanebný. Z této nejasnosti titulu vzniká řada nedorozumění, nehledě ani k tomu, že se akademické vzdělání veřejných notářů titulem nechrání. Znalci slovenských poměrů vědí velmi dobře, jaká sebranka skrývala se v Uhrách až do té chvíle pod pojem »notář« ať obecního ať krajského. Tvoří se teď unifikací ministerstvo československé a snad nebude na škodu všimne-li si i této zdánlivé maličkosti. V Čechách a na Moravě se pro obecní úředníky ustálil titul »obecní tajemník«, proč by se nemohl zavést i na Slovensku? Titul »notář« zůstal by vyhrazen lidem akademicky vzdělaným, zastávajícím veřejný úřad, který se ve všech kulturních zemích označuje jako úřad notářský. Zabránilo by se tím mnohemu zbytečnému nedorozumění.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Popřel-li ze dvou zákonných dědiců k pozůstalosti se přihlásivších jeden nárok druhého proto, že tento poslednější se dědického nároku v listině soudu předložené vzdal, sluší na pořad práva odkázati toho, proti kterému svědčí listina.

V pozůstalosti po otci přihlásili se za dědice ze zákona synové A a B. A popřel dědické právo B-ovo, jelikož se tento v pozůstalosti po matce dříve projednávané práva dědického po otci výslovně zřekl. Obě dědické přihlášky byly k soudu přijaty a dědic A, jenž vylučuje dědické právo spoludědice B a tvrdí své výhradné právo dědické, byl na pořad práva odkázán.

Zemský soud v Praze jako soud rekursní změnil usnesení stolice první a odkázal na pořad práva syna B a to z těchto důvodů:

Předem sluší podotknouti, že první soudce právem shledává tu případ §u 125. nesp. pat. a nikoli případ §u 2. č. 7 nesp. pat., neboť tu jde o odporující si dědické nároky, jež § 125. nesp. pat. pod dědickými přihláškami rozumí. Přihlášky dědické odporují si vždy, nemůže-li soudce vzhledem k učiněným návrhům položití projednání pozůstalosti za základ všechny podané přihlášky dědické, aniž by to vzneseným nárokem některého účastníka odporovalo. A tomu v daném případě tak jest, ježto rekurent píše si výhradné právo dědické a druhého přihlášeného dědice vylučuje ze spoludědictví, na něž si tento naopak činí nárok.

Avšak první soudce po názoru rekursního soudu nesprávně posoudil otázku, které straně přísluší příkazati roli žalobci, to jest, která má titul slabší (§ 126., odst. 2. nesp. pat.).

Posouzení to záleží, an zákon tu žádného ustanovení nemá, v logickém ohodnocení celého stavu věci. Pro prvního soudce bylo rozhodným, že stěžovatel uplatňuje výhradné právo dědické. To však má rekursní soud za mylné, neboť z pravidla uplatnění obě strany výhradné právo dědické, tak zejména ve případech odstavce prvního § 126., takže výhradností činěného nároku není ničeho rozhodnuto. Rozhodným je právo ne výhradné, ale dle stavu věci silnější, jak zákon praví. Silnější právo má však stěžovatel, neboť jeho zákonný nárok není odporci popřen, kdežto nárok odporce jest stěžovatelem popřen a to ne svévolně, nýbrž se značným osvědčením, to jest s poukazem na jeho vzdání se dědických práv po zůstaviteli, prohlášené v podání ze dne 11. června 1912 (v pozůstalosti po matce), při čemž arci podotknouti dlužno, že otázka, je-li toto vzdání se platné (§ 538., § 551. st. zn. srv. čl. II. odst. 1. dílčí novely třetí a § 5. obč. z., když k §u 551. žádné

zvláštní přechodné ustanovení není) řešena býti může až právě v procesu o dědické právo a nikoli již zde.

Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 26. března 1919 R I 112/19 dovolacímu rekursu B-ově nevyhověl a to ze správných v podstatě důvodů usnesení soudu rekursního dodav na vývody dovolací stížnosti toto: Je arci správné, že dědické právo B-ovo opírá se o stejný titul jako dědické právo spoluzůstalého bratra A, totiž o zákon. Než na druhé straně nelze přehlížeti, že stěžovatel zákonný nárok svého odporce nepopřel, kdežto tento dědický nárok stěžovatelův popírá, tvrdě, že dědické právo jeho zaniklo zřeknutím se. Na doklad svého tvrzení předložil listinu stěžovatelem podepsanou, z níž ono zřeknutí se je na první pohled patrné a proti němu co do pravosti stěžovatel žádných námitek nevznnesl. Nelze neuznati, že silnější právo má pro sebe ten, kdo ve svůj prospěch může se na listinu zmíněnou odvolávati. To není však stěžovatel, důsledkem čehož byl rekursním soudem právem na pořad práva odkázán.

Formálně správná dědická přihláška budiž soudem přijata, pokud není zcela jisto, že spočívá na nedostatečném důvodu práva dědického a že ji vylučují přihlášky jiných dědiců.

K pozůstalosti A. F., jež zemřela bez ascendentů, descendentů i sourozenců nezanechavši posledního pořízení, přihlásili se jako zákonní dědicové synovec, dvě neteře, jakož i sestřinec zůstavitelčina B. V. Dědické přihlášky k této pozůstalosti soud nepřijal, ježto neprokázala nijak svého práva dědického, udávajíc jen, že je dezerou po bratru matky zůstavitelčiny, tedy příbuznou její III. linie podle §u 731. o. z. a poněvadž pozůstali příbuzní II. linie (děti po sestře zůstavitelky), kteří se k dědictví hlásí. Je prý tedy z dědické posloupnosti vyloučena (§ 730. o. z.) a schází jí vůbec legitimace k podání dědické přihlášky. Podává-li jí přece, není po stránce formální správná, nespokojivě v dostatečném důvodu práva dědického. Přihlášky takové musí soud odmítnouti z povinnosti úřední. (§ 122. nesp. pat.) Jen formálně správné přihlášky vyřídí se tím, že se soudem přijmou a odporují-li si, přijme je soud, načež po slyšení účastníků rozhodne, která ze stran jako žalobce z práva dědického proti druhé vystoupiti má (§ 125. pat.). — Sr. §§ 121. a 122. pat. Gl. U. 3020, 3604, 2815 a z nové řady 2582, Rintzen: Verfahren ausser Streitsachen str. 62, Schuster: Kommentar zum Verfahren ausser Streitsachen § 121., Ott.: Nesporné řízení str. 66.

Rekursní soud usnesení toto zrušil uloživ soudu pozůstalostnímu, aby dědicou přihlášku B. V. znovu vyřídil odůvodniv své rozhodnutí takto:

Podle §§u 121. a 122. cis. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. má každý dědic, t. j. osoba činící nároky dědické na pozůstalost, před nastoupením dědictví podati dědicou přihlášku vyhovující náležitostem uvedeným v §§ 799. a 800. o. z. totiž učiniti u soudu prohlášení, že nastupuje dědictví bezvýjimečně nebo s dobrodíním inventáře a vykázati právní důvod, o něž svůj dědický nárok opírá: dědicou smlouvu, poslední pořízení nebo zákon. Přihláška musí býti vlastnoručně podepsána nebo opatřena podpisem vykázaného plnomocníka. Důkaz dědického právního důvodu může býti podán dodatečně (§ 122. pat.). Každá v předepsané formě podaná přihláška budiž soudem přijata. Jak ze spisu pozůstalostních jest zřejmo, dědická přihláška stěžovatelčina všem těmto formálním ustanovením zákonným vyhovuje, pročž pozůstalostním soudem měla býti přijata, anižby tento byl oprávněn odmítnouti ji proto, že B. V. jako příbuzná zůstavitelčina ze III. linie podle §§u 731. a 738. o. z. z dědictví jest vyloučena, ježto jsou tu příbuzní z linie II. (§ 730. o. z.) a že následkem toho domněle chybí jí vůbec legitimace k dědické přihlášce, neboť při prvním vyřizování přihlášek dědických jest se soudu omezení výhradně jen na zkoumání správnosti jejich po stránce formální a nemůže se pouštěti do řešení otázky, zda nárok dědický jest odůvodněn také věcně.

Soud I. nerozlišuje patně přesně oboli, uvádí-li ve svém usnesení, že dědická přihláška B. V. není formálně správná, ježto nespokojivá v dodatečném důvodu práva dědického; vždyť formálně udává se v přihlášce správně jako právní důvod zákon a je-i tento také věcně dostatečným důvodem uplatňovaného nároku, o tom rozhodnouti lze jen pořádem práva (§ 2. č. 1. pat.). — Poněvadž kromě přihlášky B. V. jsou tu ještě dědické přihlášky bližších příbuzných zůstavitelčiny, rovněž o zákon se opírající, tedy dvě skupiny přihlášek vzájemně si odporujících (§§ 730. a 731. o. z.), jsou tu předpoklady pro řízení předepsané v §§ 125. a 126., odst. 2. pat. a bylo